

Härnösands
kommun

Information till ställföreträdare för ensamkommande barn

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förtydligande av text/förkortningar i nedanstående text	sid 3
God man för ensamkommande barn	sid 4
Rollfördelning mellan Kommunen, Landstinget och Migrationsverket	sid 4
Kommunen	sid 4
Socialtjänsten	sid 4
Överförmyndarenheten	sid 4
Boende	sid 4
Skola	sid 5
Landstinget	sid 5
Migrationsverket	sid 5
I uppdraget som god man gäller	sid 5
Uppdraget	sid 5
Funktion	sid 5
Ansvar	sid 5
Juridisk vårdnad	sid 5
Rätt till information	sid 5
Uppdraget börjar	sid 6
Beslutet är fattat	sid 6
Dagersättning	sid 7
Fritidsaktiviteter	sid 7
Resor	sid 7
Skadegörelse	sid 7
Tolk	sid 7
Advokat – offentligt biträde	sid 7
När barnet erhållit PUT – permanent uppehållstillstånd	sid 8
När barnet fått avslag på asylansökan	sid 9
Arvoden och ersättningar	sid 9
LMA – kort	sid 10
ICA – kort	sid 10
ID – kort	sid 11
Boende i Härnösands kommun	sid 11
Särskild förordnad vårdnadshavare	sid 11
Övriga förhållningssätt	sid 11
Om barnet rymmer	sid 11
Om barnet avlider	sid 11
Telefonnummer och mail adresser	sid 12
Överförmyndarenheten	sid 12
Socialtjänsten	sid 12
Migrationsverket	sid 12
Länkar	sid 12
Checklista	sid 13
Vid avslut	sid 14

Förtydligande av text/förkortningar i nedanstående text

LMA	Lagen om mottagande av asylsökande
PUT	Permanent uppehållstillstånd
GM	God man
SFV	Särskilt förordnad vårdnadshavare
MiV	Migrationsverket
LSS	Lagen om stöd och service
SoL	Socialtjänstlagen
ÖF	Överförmyndaren eller Överförmyndarenheten
EBO	Eget boende
CSN	Centrala studiestödsnämnden

God man för ensamkommande barn

En ny lag (2005:49) om god man för ensamkommande barn trädde i kraft den 1 juli 2005.

Den nya lagen innebär att gode mannens befogenheter har utökats. I de frånvarande föräldrarnas ställe ska gode mannen kunna agera både som förmyndare och vårdnadshavare för barnet. Barnet får därigenom en företrädare som på ett heltäckande sätt kan ta tillvara dess intressen i Sverige och verka för barnens bästa.

Den dagliga omvårdnaden och tillsynen ligger dock utanför den gode mannens uppdrag.

Gode mannen ska t ex ha kontakt med socialnämnden i den kommun där barnet är anvisat och vid sådana kontakter lämna uppgifter om barnet och dess behov. Om barnet har särskilda behov – t ex på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning – är det gode mannen som för barnets räkning ansöker om stöd- och hjälpinsatser ex. LSS, lagen om stöd och service.

Som god man har man ett avgörande inflytande över barnets boende. Det innebär bl a att gode mannen, i barnets intresse, kan förbjuda barnet att lämna en viss plats, t ex kommunens boende, privat boende eller boende i familj.

Rollfördelningen mellan Kommunen, Landstinget och Migrationsverket

Kommunen

Socialtjänsten

- Se till att barnet inte far illa
- Ordna boende, familjehemsplacering, vårdplan och genomförandeplan
- Kontakta skolan
- Kontakter med biologiskt nätverk, föräldrar, anhöriga
- Socialtjänsten ska ge samma stöd till god man som till förälder
- Hemställa om att särskild förordnad vårdnadshavare förordnas efter PUT

Överförmyndarenheten

- Rekrytera och utbildar gode män
- Pröva ansökan om förordnande av god man och tar beslut
- Tillsyns- och kontrollfunktion över gode män
- Pröva begäran och beslutar om arvode och ersättning för uppdraget
- lämna råd och upplysningar om enhetens verksamhet

Boende

- Praktisk omvårdnad av barnet samt daglig löpande tillsyn
- Hålla god man/ särskild förordnad vårdnadshavare informerad om barnet
- Efterfråga och följa gode mannens/särskild förordnad vårdnadshavares beslut gällande barnet
- Möjliggöra en aktiv fritid
- Se till att barnet går till skolan
- Följa med barnet till läkarbesök och tandläkare

Skola

- Barnet har rätt till skolundervisning
- Asylsökande barn har ingen skolplikt. Barnet bör dock gå i skolan för undervisning i svenska språket och för att få struktur i sin vardag
- För barn med uppehållstillstånd krävs närvaro i skolan för att vara berättigad till studiebidrag, CSN kan annars komma att kräva tillbaka studiebidraget

Landstinget

De ensamkommande barnen ska behandlas på samma sätt och på samma villkor som övriga i Sverige bosatta barn. De ska ges den hälso- och sjukvård inklusive barnpsykiatrisk vård och tandvård som de behöver.

Migrationsverket

- Ta emot och prövar ansökan om asyl
- Anvisa kommun för boende
- Förordna ett offentligt biträde
- Ansöka om förordnande av god man
- Besluta om ersättning till kommunen
- Gör åldersbedömningar

I uppdraget som god man gäller:

Uppdrag: i vårdnadshavares och förmyndares ställe ansvara för barnets personliga förhållanden, samt sköta dess angelägenheter.

Funktion: god man har en samordnande ställning, samt ska se till att nyanlämt barn kommer till rätta på boendet.

Ansvar: föräldrabalkens regler gäller även god man/särskild förordnad vårdnadshavarens tillsynsansvar.

Juridisk vårdnad

- Sörja för allt som angår barnets person (se till att...) och företräda barnet i alla personliga angelägenheter
- Kan även avse svåra beslut inom hälso- och sjukvård
- Ingen underhållsskyldighet
- Inte den faktiska vårdnaden

Rätt till information

- God man har samma ställning som förälder
- God man har inte tystnadsplikt men bör inte föra barnets förtroenden vid
- God man kan inte förvägras ta del av information som gäller barnet, ej heller att medverka vid förhör ex hos polisen

Uppdragets början

När överförmyndarenheten får besked om en anvisning till kommun från Migrationsverket kontaktar överförmyndarenheten en tilltänkt god man.

Accepteras uppdraget skickas åtagandet till den tilltänkte gode mannen, som sedan tar kontakt med det angivna boendet för att bestämma tid för första träff med barnet, samtidigt bokas tolk via kommunens tolkförmedling.

Vid första träffen med barnet skriver Du, nedan kallad GM på ett **åtagande** och barnet lämnar även sitt **samtycke** till att Du blir förordnad som GM.

Efter påskrift av GM skickas åtagandet samt samtycket tillbaka till överförmyndarenheten, nedan kallad ÖF, för beslutsfattande.

Beslutet är fattat

GM erhåller en skrivelse med beslut och begäran om förteckning över barnets eventuella tillgångar och skulder. Förteckningen ska vara ÖF tillhanda inom **två månader** från beslutsdagen.

ÖF skickar även beslut om förordnandet till, HVB-hem, socialtjänsten, Migrationsverket och skolan.

Barnet ska så snart som möjligt genomgå en hälsoundersökning, om det inte redan är gjort i ankomstkommun. GM följer med försa gången, sen kan de som barnet bor hos/med följa med.

GM har ingen skyldighet att meddela personalen på boendet om barnet har en sjukdom eller smitta, men det kan vara av vikt att GM meddelar om det framkommit att barnet har allergi, TBC, hepatit eller annan smittsam sjukdom.

Alla barn har rätt att gå i skola från första dagen i kommunen. Barnet har **inte skolplikt** som asylsökande men bör delta i skolundervisningen. GM berättar vikten av detta för barnet.

GM ansöker så snart som möjligt om klädbidrag hos MiV. Blanketter finns på MiV hemsida.

Om barnet behöver glasögon gör skolsköterska en första kontroll, finns behov bokar GM tid för **synundersökning**.

Barnet bör även genomgå en **tandvårdsundersökning**.

Dagersättning

GM ska ansöka om dagersättning till barnet hos MiV. Dagersättning betalas ut av Migrationsverket, på ett "ICA-kort".

ICA-kortet är en värdehandling som GM ska ha hand om. Gode mannen portionerar ut dagersättningen till barnet.

Särskilda bidrag att söka (kläder/glasögon)

De **bidrag** GM söker för **kläder och glasögon** mm hos MiV sätts in på ICA-kortet.

Är barnet i stort behov av kläder vid ankomsten till Härnösand, kan GM ansöka hos Soc om förskottering för dessa kläder och GM betalar tillbaks när sökt bidrag utbetalas.

När GM söker bidrag för kläder, ska GM bifoga en särskild skrivelse där det specificeras vilka kläder som behövs och till ungefärlig summa.

OBS! inga märkeskläder - skälig levnadsstandard. I skrivelsen bör GM även betona att Härnösand är en liten kommun utan lågprisaffärer = dyrare kläder.

Fritidsaktiviteter

GM kan ansöka om bidrag till fritidsaktiviteter hos MiV. Det kan vara anmälningsavgift till någon fritidsaktivitet.

Resor

Barnen kan vid tillåtelse från GM och i samråd med boendet få åka på kortare resor i Sverige för att besöka vänner eller släktingar. Barnet ska alltid uppge för GM vart de ska resa och tala om telefonnummer samt adress till dem som ska besökas. GM eller samordnare ringer och kontrollera att det som barnet säger stämmer.

Skadegörelse

Förstör barnet möbler mm. på boendet kan barnet bli återbetalningsskyldig.

Tolk

Vid första besöket med barnet är det alltid en tolk med. GM har sedan rätt att vid behov anlita tolkservice.

Advokat - offentligt biträde

Alla barn får ett **offentligt biträde**, en advokat, som företräder barnet i **asylprocessen**.

GM erhåller handlingar från MiV en tid efter man blivit förordnad GM, i dessa papper står det vilket offentligt biträde som barnet har tilldelats.

Kontakta det offentliga biträdet så snart som möjligt.

Under den fortsatta prövningen av asylärendet presenterar den sökande tillsammans med sitt offentliga biträde de fakta och det material, som denne anser styrker dennes ansökan om asyl.

Den juridiska hjälpen är kostnadsfri för den asylsökande. Biträdet arbetar enbart för den asylsökande och tar vara på hans/hennes intressen.

När MiV tagit emot en komplett ansökan från den sökande kallar de till ett möte med den sökande, biträdet och godemannen. Efter mötet – där eventuella oklarheter kan redas ut – kan MiV besluta i asylärendet. Det är den svenska utlänningslagen som styr vilka som får uppehållstillstånd.

GM får skriftligt beslut från MiV, när beslutet fattat. Det kan vara avslag på asylansökan eller meddelande om permanent uppehållstillstånd, PUT.

PUT kan barnet få i olika grad, skyddsbehövande, synnerligen ömmande skäl mm. MiV informerar om detta.

Barnet ska få sitt beslut **muntligt**, av en tjänsteman på MiV, vid ett besök hos MiV, ej av någon annan. Vid avslag av asylansökan har barnet tillsammans med GM en tid på sig för bestämma om man ska överklaga.

Vid resor gällande asyl bokas dessa via MiV.

Får barnet PUT ska ÖF, socialtjänsten och boende meddelas så snart som möjligt.

När barnet erhållit PUT - Permanent uppehållstillstånd

- Ta med Migrationsverkets beslut och gå tillsammans med barnet till skatteverket för att erhålla de fyra sista siffrorna i personnumret.
- Beställ blankett från CSN för att ansöka om studiebidrag och extra tillägg.
- Skriv in barnet hos Försäkringskassan, på deras blankett, bifoga intyg från Socialtjänsten att barnet är boende i Kommunen samt intyg om att barnet har PUT.

- När barnet erhållit de fyra sista siffrorna
 - beställ ID-kort
 - personbevis hos Skatteverket
 - öppna ett bankkonto i barnets namn

- Skicka in ansökan om studiebidrag och extra tillägg eller barnbidraget. Till ansökan ska intyg från Socialtjänsten handläggande socialsekreterare, bifogas
 - Beslutet och registerbevis att du är förordnad god man från ÖF
 - Intyg om PUT

- Ansökan skickas in i **två** exemplar

När barnet fått avslag på asylansökan

Får barnet **avslag** på sin ansökan kan man tillsammans med det offentliga biträdet **överklaga** beslutet.

Ett överklagande skickas först till Migrationsverket som omprövar beslutet. Om MiV står fast vid sitt beslut överlämnas ärendet till en Migrationsdomstol vid någon av länsrätterna i Stockholm, Göteborg eller Malmö.

GM ska begära muntligförhandling hos Migrationsdomstolen.

Det finns möjlighet att överklaga Migrationsdomstolens beslut till Migrationsöverdomstolen vid Kammarrätten i Stockholm.

Migrationsöverdomstolen tar dock bara upp principiellt viktiga fall och först efter att ha beviljat prövningstillstånd.

Om barnet får avslag i alla instanser är det bra om GM börjar förbereda barnet på att frivilligt lämna landet.

MiV skickar aldrig barn tillbaka om det inte finns en **mottagare** av barnet, när han/hon återvänder. Det är alltid någon från MiV som följer med på resan. Mottagaren kan vara en släkting eller personal på ex barnhem.

Arvoden och ersättningar

Under asylprocessen som god man har man rätt till ett fast arvode om 2000 kronor/månad. Ersättning för resor som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande betalas ut efter inlämnande av ansökan om *reseersättning*.

Observera att om man är osäker på vad som är skäligen påkallat och för vad ersättning kan utgå för bör man i förväg kontakta enheten på Överförmyndarenheten för ytterligare information.

När barnet fått PUT och har skrivits ut till kommunen utgår ett arvode om 1500 kronor/månad. Arvoden på mer än månadsarvodet betalas endast ut vid inkommen arvodesansökan och ska vara styrkt och vara av synnerliga skäl.

Måste man ta ledigt från arbetet har man rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Den förlorade arbetsförtjänsten ska styrkas med bevis från arbetsgivare om hur många timmar man varit ledigt samt summan av löneavdraget.

Blanketter för arvode finns på www.harnosand.se/blanketter & e-tjänster /blankettarkiv/överförmyndare/arvode ensamkommandebarn

LMA-kort

Alla ensamkommande barn som kommer till Sverige får ett LMA-kort. Kortet styrker att personen är asylsökande och behövs vid kontakter med olika myndigheter.

LMA-kortet skickas tillbaka till MiV när barnet har beviljats PUT.

ICA-kort

Barnens dag ersättning sätts in på bankkort knutet till ICA-banken.

Det är endast MiV som kan sätta in pengar på kortet.

Dag ersättningen betalas ut en gång i månaden.

Kortet är en värdehandling och ska förvaras hos GM.

Om barnet får PUT ska GM ta ut kvarvarande pengar inom en månad från att beslutet fattats annars "försvinner" pengarna tillbaka till MiV, därefter återsänds kortet till MiV tillsammans med LMA-kort.

ID-kort

Om barnet får PUT och har erhållit sina fyra sista siffror i personnumret ska GM beställa ett ID-kort.

Boenden i kommunen.

Kommunala HVB-hem
Privata boenden
Familjehem
Jourhem

Särskilt förordnad vårdnadshavare

Om barnet beviljas PUT ska socialnämnden anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare, nedan kallad SFV, hos Tingsrätten.

Om barnet inom kort (ett par månader) efter beviljat uppehållstillstånd blir myndig kan GM kvarstå till myndighetsdagen.

Då barnet beviljats PUT kommer SFV:s arbete mer att inriktas på den dagliga omsorgen, d.v.s. en långsiktiga planeringen för barnets framtid.

Övriga förhållningssätt

GM bör verka för att barnet får och fortsätter att ha kontakt med sin familj och släkt.

Som GM/SFV bör man också vara medveten om att uppdraget betraktas som en tillfällig lösning under barnets första tid i Sverige. Godmanskapet upphör om barnet varaktigt lämnar Sverige eller fyller 18 år.

Med varaktigt menas att det kan bevisas av MiV eller Polisen att barnet har lämnat Sverige.

Om barnet rymmer

Skulle barnet avvika från boendet ska GM, samordnaren på boendet eller socialtjänsten anmäla försvinnandet till polisen.

Om barnet avlider

- Kommunen ansvarar för begravningen enligt SoL, socialtjänstlagen
- Kommunen kontaktar MiV om barnet avlider

Telefonnummer och e-postadresser

Överförmyndarenheten

Kontakt via växel

0611 34 80 00

overformyndarenheten@harnosand.se

Socialtjänsten

Socialekreterare

Kontakt via växeln.

0611 34 80 00

Migrationsverket

Kontakt via växel

0771 235 235

migrationsverket@migrationsverket.se

Mer information finns att hämta på nätet.

Rädda barnen

www.rb.se

Migrationsverket

www.migrationsverket.se

Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare

www.rfs.se

Rådgivningsbyrån för asylsökande

www.sweref.org

Röda Korset

www.redcross.se

Checklista för god man

- ansöka om uppehållstillstånd för barnet
- närvara på möten med Migrationsverket
- närvara på möten med socialtjänsten
- närvara på möten med offentligt biträde
- närvara på möten med skola
- närvara på möten med boendet
- ta tillvara barnets rättigheter
- ta hänsyn till barnets synpunkter
- skaffa kunskap om barns utveckling
- tala med boende gällande sjuk- och tandvård
- se till att barnet får den tillsyn som behövs
- bevaka barnets försörjning och utbildning
- bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter
- ha regelbunden kontakt med barnet, boendet, det offentliga biträdet samt skolan
- ingripa om barnet riskerar att komma till skada
- ansöka om stödåtgärder enligt SoL eller LSS
- medverka i samtal med polis om barn utsatts för eller utför brott
- ansöka om pass vid uppehållstillstånd
- meddela Skatteverket och överförmyndaren vid uppehållstillstånd
- om barnet vill, söka stöd för efterforskning och familjeåterforening
- förvalta barnets egendom
- skapa en förteckning över barnets tillgångar till överförmyndaren
- ansöka om ekonomiskt bistånd

- ansöka om klädbidrag vid behov
- fatta beslut vid större köp
- ansöka om studiebidrag/CSN/särskilt tillägg/barnbidrag
- öppna bankkonto
- teckna hyresavtal

Vid avslut

- informera barnet om när uppdraget avslutas (upphör automatiskt vid barnets 18-årsdag)
- meddela överförmyndaren om barnet flyttar till en annan kommun
- meddela överförmyndaren om barnet lämnar Sverige (uppdraget upphör om barnet lämnar Sverige)
- meddela överförmyndaren om barnet avviker
- avrapportera ärendet till en särskilt förordnad vårdnadshavare om det inte är DU
- tänk på att uppdraget kvarstår tills överförmyndaren tillsatt en ny god man, vid byte av god man

Att vara god man för ensamkommande barn är ett viktigt uppdrag i samhället. Din funktion som god man kan förenklat beskrivas med att vara spindeln i nätet som ser till att barnets behov och rättigheter tillgodoses.

I vissa fall kan det dock vara svårt att veta vart du ska vända dig som god man, och av denna anledning har vi tagit fram denna folder. Om du är osäker i en fråga så tveka inte att kontakta den myndighet saken berör (exempelvis Migrationsverket eller socialförvaltningen).

Överförmyndarens uppdrag är utbilda och att utöva tillsyn över gode män och förvaltare, och oss kontaktar du främst om du har frågor om själva uppdraget.

